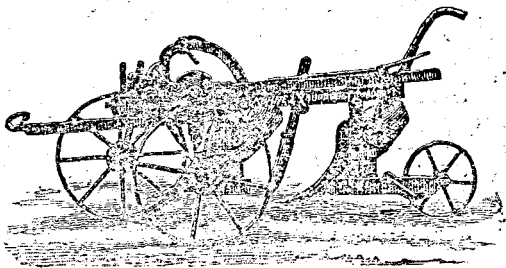

ERK. 1912 SZEP - 2. mell.

Ószi idény 1912.

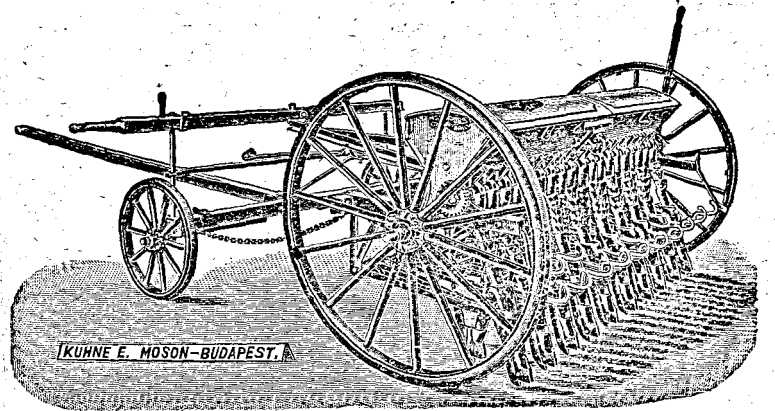
2012

Egy- és többvasú ekéket,
mindenféle talajmivelő eszközöket.

A vetőmag előkészítésére:
gabonatisztító- és szelelőrostákat, konkolyválasztógépeket,

hirneves vetőgépeket:

legujabb és legtökéletesebb páratlansoru „Royal Drill” sortrágyázó vetőgépeket, „VERA II” kanalas sorvetőgépeket, „Mosoni Drill” és „Prima” vetőgépeket elismert elsőrendű kivitelben szállít:

„KÜHNE” mezőgazdasági gépgyár részvénytársaság **Moson.**
Mótorhajtású takarmánykamrafelszerelések.

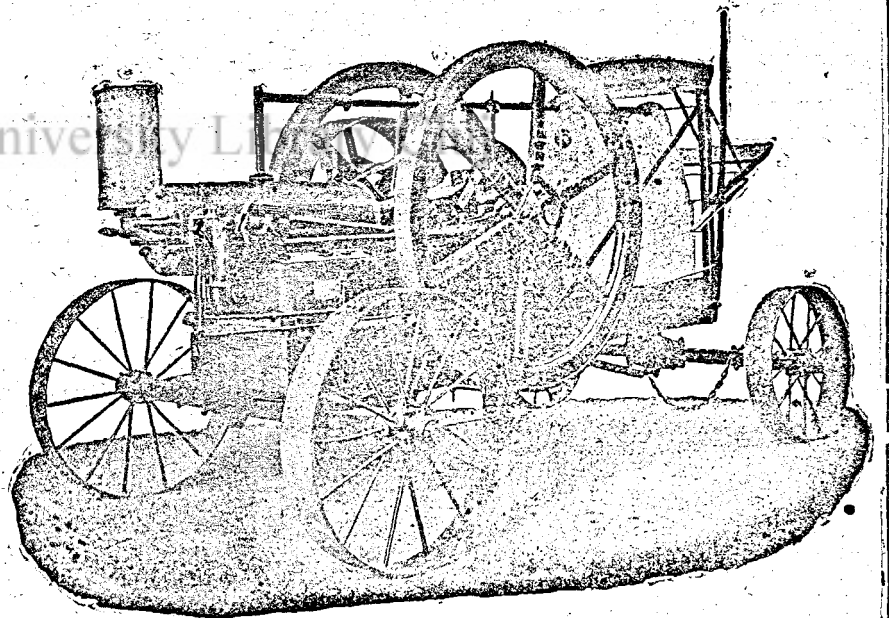
Képviselet és bizományi raktár:
Marton és Sugár uraknál Kolozsvár, Ferencz József-ut 68. sz.

I. H. C. Benzin-Motorok gazdasági üzemek számára a legjobbak,
mert szerkezetük oly egyszerű, hogy a kezelést a legegyszerűbb bérésre lehet bízni; mert az alkatrészek cseréléséhez szakértő nem kell; mert kiváló erősen vannak építve és mégis meglepően olcsók; mert üzemük teljesen biztos.

Gyártmányaink:

- I. H. C. Vertical-Benzinmotorok 2, 3 és 5 tényleges lóerővel (szecskavágó, darológép, répavágó, körfűrész, tengerimorzsoló, vízszivattyu stb. stb. hajtására.)
- I. H. C. Horizontál-Stabil-Benzinmotorok, 4, 6, 8, 10, 12, 15 és 20 tényleges lóerővel, (takarmánykamra, villanytelep, malom, stb. stb. számára.)
- I. H. C. Horizontál-Benzinlokomobilok 4, 6, 8, 10, 12, 15 és 20 tényleges lóerővel, (cséplőgép, tengeriszártépőgép, tengerimorzsológép stb. stb. számára.)
- I. H. C. Famous-Vertical Benzinmotorok 2, 3 és 5 tényleges lóerővel, kézikocsira szerelve, (kisebb fajta cséplőgépek számára.)
- I. H. C. Benzin-Magánjárók (Traktorok) 12, 15, 20, 25 és 45 tényleges lóerővel, (cséplés, vontatás, szántás stb. számára.) 2731

Részletes katalogust és árjegyzéket kívánságra díjmentesen küld:
International Harvester Company of America,
Budapest, V., Váci-ut 98. sz.

Az őszi szezonra szükséges

GAZDASÁGI GÉPEK, ESZKÖZÖK ÉS ANYAGOK

a legolcsóbban,

megbízható forrásokból

megrendelhetők:

az

ERDÉLYI GAZDA KÖZVETITŐ OSZTÁLYA

utján

KOLOZSVÁRT, ATILA UTCA 10. SZ.

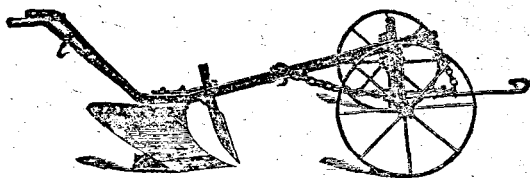
Telefon: 158.

Utolérhetetlen tökéletes kivitelben.

„Bächer“

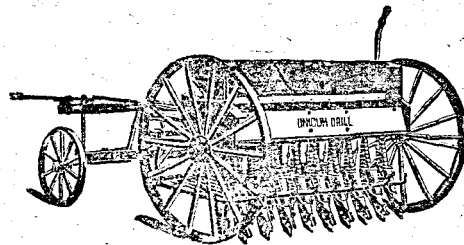
egyetemes acélékéi
acélboronái
tárcsásboronák és
talajmivelőeszközök

Olcso árban és teljes
szavatosság mellett!!!

„Melichár“

„Unicum Drill“ sorbavetőgépei
„Imperátor“ műtrágyaszórával
egyesített sorbavető
és sorba trágyázógép.

Legegyenletesebben
veti a gabonát és mű-
trágyát!!

Óvakodjon
utáztatoktól!!

Kérdezze meg gazdatársait gyártmányaink **elsőrendű** minősége felől.

Bächer Rudolf — Melichár Ferenc

Magyarországi vezérképviselő:

Szücs Zsigmond.

BUDAPEST,

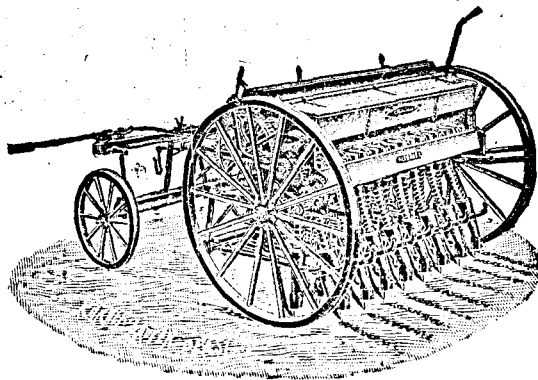
VI., Nagymező-utca 68. sz.

2072

REKORD II

2021

sorba vet —
sorba trágyáz!

sorba vet —
sorba trágyáz!

A radnóti uradalom intézősége, Radnót a következőket írja:
A „Rekord II.“ műtrágyaszórával kombinált vetőgéppel **nagyon meg vagyok elégedve**, előnye az, hogy csekély vonóerőbővlettel a vetőmaggal együtt a műtrágya is elszóratik, még pedig egyenletesen, ami által nem csak egy munka lesz megtakarítva, hanem a talaj ok nélkül való összejáratása is ki lesz kerülve. A vetőmag közvetlen közelébe jut a műtrágya és így azt a növény zsengekorában, amidőn arra legtöbb szüksége van, felhasználja. A kelés gyorsabb és erőteljesebb, éréskor a megdőlés veszélyének nincsen annyira kitéve, **kevésbé műtrágyával érhető el a terméstöbblet**. A legkisebb mennyiségű vetőmagot is pontosan lehet vele el-

vetni. A géppel kat. holdanként 80 kg. műtrágya elszórása mellett ugyanazt az eredményt értük el, amit a kézi elszórásnál csak 150 kg. műtrágya mellett kaptunk. Kérjük sziveskedjenek azonnal címünkre feladni biztosított határidő mellett egy darab „Rekord II“ műtrágyaszórával kombinált vetőgépet, ugyanolyan, amilyent legutóbb szállítottak.

Deutsch Béla bérgazdasága, Nalác, folyó hó 21-én a következőket írja: A tavaly Önöktől kapott műtrágyaszórával kombinált 20-soros „Rekord II.“ vetőgéppel **nagyon meg vagyok elégedve** és tisztelettel megkérem, hogy részemre sürgősen egy ugyan oly nagy-ságu gépet legoicsóbb árjegyzés mellett szállítani sziveskedjenek.

Bővebb felvilágosítással és árajánlattal szivesen szolgál:

A magyar királyi államvasutak gépgyáranak vezérügynöksége

BUDAPEST, VÁCZI-KÖRUT 32.

ERDÉLYI GAZDA

AZ E. G. E. TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELŐFIZETÉSI ÁR: 1 ÉVRE 12 KORONA,
7, ÉVRE 6 KOR., EGY SZÁM 24 FILLER.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET-, ERDÉLYRÉSZI GAZDASZTI EGYESÜLET
ÉS AZ ERDÉLYRÉSZI KERESZETI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCA 10. SZÁM.
A LAP TELEFON SZÁMA: 186.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

A demokratikus birtokpolitika hajnala.	401
Falufejlesztés — az erdélyi részekben. Dr. Csé- rer Lajos.	402
A székelyek gazdálkodása Maros-Tordamegyé- ben írta: Gáspár József	403
Hogyan áll a takarmányok tehozamra gyako- rult különleges hatásának kérdése. Farkas Arpád.	404
Az országos méhészeti kiállításról.	404
Kisebbszakközlemények:	
Jégverte gyümölcsfáknál. — A marhavér.	405
Egyleti élet:	
Felhívás.	405
Kormányintézkedések:	
A közös legelő jellegének megállapítása. — Ki- viteli tilalmak.	405
Vegyes közlemények.	405
Hírdetések.	

A demokratikus birtokpolitika hajnala.

A Magyar Földhitelintézetek Országos Szövetsége, amelyet altruista bank néven is ismerünk, legutóbb körlevelet intézett a törvényhatóságokhoz, amelyben egyrészt tájékoztatja a közvéleményt jövő munkássága részleteiről, másrészt kéri a törvényhatóságok támogatását e munkához. E szerint a törvény alapján megalkult ezen új intézménynek célja, hogy közvetítői haszon nélkül ingatlan földdarabolásokat és telepítéseket végezzen s így módon elősegítse a kisebb középbirtokok keletkezését, másrészt a nagyobb kötött birtokokon bérlő szövetkezetek alapításával meghonosítsa a kis bérlői rendszert, célja továbbá, hogy kivándorlókat tervszerűen visszatelepítsen, községek, közbirtokosságok és törvényhatóságok részére közlegelőket szerezzen, munkaházakat építsen, valamint parcellázásokhoz olcsó kölcsönt nyújtson. Mindenmű ténykedésében azonban a fő figyelmet arra fordítja, hogy nemzetiségi vidékeken erősítse a magyarságot.

Különösen ez utóbbi cél érdekében van szüksége a törvényhatóságok és a hazafias érzésű különböző társadalmi és gazdasági szervezetek, nemkülönben egyének támogatására. Ez a támogatás elsősorban abban nyilvánul, hogy tudomására kell hozni a bankoknak az eladásra kerülő birtoktesteket, vagy azokat, a melyeket kisbérlői útján kíván tulajdonosa hasznosítani. Nem sok tehát, amit a bank kíván, de bizonyos, hogy a munka további folyamán ennek a támogatásnak nagyobbodnia kell, mert hiszen most csak arról van szó, hogy az altruista bank, a magyar gazdaközönség régi óhajainak egyik megtestesülése, egyelőre megszerezzen olyan birtokokat, amelyek segítségével lesznek a földművelésügyi miniszter által irányított nemzeti irányú demokratikus földbirtokpolitikának széles körre való kiterjesztésénél.

Hogy ezt mi az igazi demokratikus birtokpolitika Magyarországon való hajnalhasadásának tekinthetjük, az kétségtelen, mert hiszen parcelláztunk mink ed-

dig is és boldogítottuk a kis embert földdel, parcelláztunk különösen a nyereszkeskedő pénzintézetek, a meggazdagodni vágyó fiskálisok, de mindég úgy, hogy a parcellázás a kisemberek bőrére ment, abból a legtöbb hasznát a parcellázónak volt, vagy annak, aki az üzletet közvetítette. Csinaltunk bérlői szövetkezetet is, de a hozzá szükséges anyagi eszközöket roppant keservesen birtok előteremteni, s rendszerint igen drágák is voltak. Egyszóval demokratikus birtokpolitika eddig is volt, de nagyon drága volt, még a nemzetközi szociáldemokraták is bele kósoltak a földbirtokpolitikába, igaz, hogy ők a földbirtokpolitika minden fontos kérdéseit a magánjog, az egyéni tulajdonjog súlyos sérelmével akarták elintézni, ami tehát szintén nem igazi és nem demokratikus földbirtokpolitika, mert hol van abban demokrácia, ami akár egyik, akár másik embertársunk bőrének a rovására megy?

Most azonban az altruista bank munkásságának megkezdése után lesz hozzá pénz és van hozzá elég jóakarát is, hogy földbirtokpolitikánkat valóban demokratikus alapon rendezzük be, még pedig úgy, hogy annak a nemzeti eszme is hasznát lássa. Igaz, hogy a betöltendő feladatok nem lesznek valami könnyűk. Az anyagi eszközök sem tulságosan nagyok, de utóvégre is ahol a kellő jóakarát meg van s nem hiányzik a társadalom támogatása és a mostan érezhető hiányok pótlásához lesz kellő jószándék: remélhetőleg a meginduló munka nem fog nagy akadályokba ütközni s kifejlődhet oly nagy mértékben rövid idő múlva, amint azt az ország érdeke megköveteli.

Itt van hát az ideje annak, hogy azok akiket érdekel az ország jövő sorsa, munkához lássanak. Új és hálás terület nyílik meg különösen a gazdatársadalmi szervezetek működésének, amelyek már azelőtt sem idegenkedtek a fentebb vázolt munkásságtól, sőt azt mondhatnók, ennek a munkának gyakorta hamvadó üszkét csakis ők élesztgették, míg végre a feltobbanó tűz, amelyet az altruista bank képvisel, végleges és helyes irányt mutat nemzeti, demokratikus irányú birtokpolitikánk kiépítéséhez. Szép feladat vár

A szabadalmazott

'JURENÁK' EKE

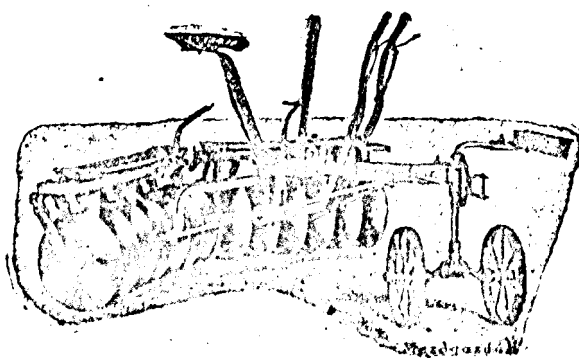
- : Szerkezete egyszerű :
- : kezelése könnyű :
- : szabályozása gyors :
- : cca 50%-kal többet szánt :
- : cca 30%-kal kevesebb :
- : vonóerőt igényel. :

A jövő ekéje!

Részletes árjegyzéket szívesen küld:
a „Jurenák“ szab. Ekegyár R. T.
Marosvásárhely.

A DEERE-féle tárcsásborona

valamennyi tárcsásborona
között a legmodernebb és
legerősebb szerkezetű.

Magyar
Mezőgazdák
Szövetkezete
BUDAPEST,
V., Alkotmány-utca 31. sz.

egyesekre is, különösen azokra, akiket méltó aggodalommal töltött el az alsóbb társadalmi rétegek bomlása. Szervezkedjünk tehát ehez a munkához!

Falufejlesztés — az erdélyi részekben.

I.

Üdvös akciót indított meg a nyár elején az O. M. G. E. zöldsztalánál Rubinek Gyula O. M. G. E. igazgató, amidőn sokok magyar vidék falvainak, községeinek társadalmi, gazdasági, középítkezési népművelő, sőt mulattató stb. intézményekkel való felszerelését, fejlesztését javasolta egy mélyreható, részletes tanulmányban, melyben a magyar falu etikáját, szociológiáját kapcsolatba igyekezett hozni számos külföldi intézménnyel, mint követendő példakkal.

Ezen a magyar falusi nemzet legszélesebb rétegeinek boldogulását előmozdítani célzó tanulmány azóta a szaklapokban állandó téma. Hogy általában mi a célja ezen szándékolt mozgalomnak, legjobban kiolvasható a nagy francia agrár-szociologus, volt miniszter Jules Meliné igen érdekes könyvéből, melynek címe: «Vissza a faluba!». Egy nagy panaszirat a francia falvak elnéptelenedése ellen, amelyben a többi között módszereket, eszközöket, intézményeket sorol fel ellenszerül annak, miként kellene a városba tévedt francia parasztot visszacsalogatni a faluba, azt előtte újból kedvessé teszi, s ott az anyaföld megmunkálásában a mezőgazdálkodás különböző ágaiba újból beszoktatva: a nemzeti regenerálás lebiztosabb, legszélesebb és legegységesebb alapjává tenni.

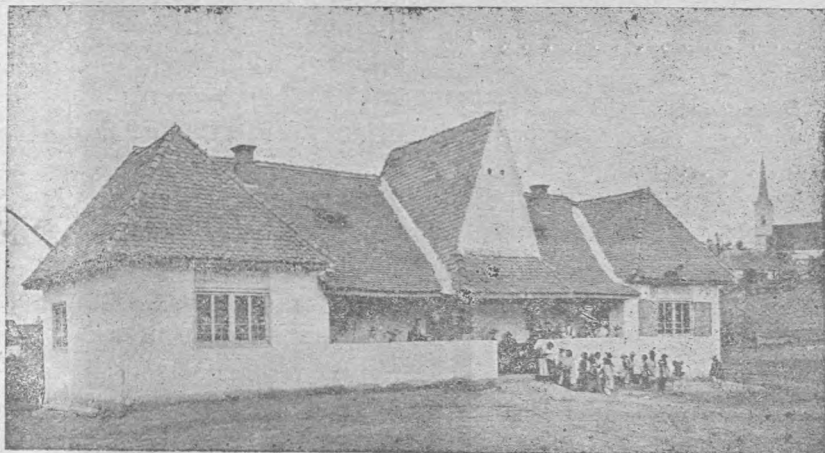
Idehaza a legideálisabb és legegységesebb agrár szociologusunk gróf Maslath József nagyvárosaink környékén nálunk is kezdődő falusorvadást figyeli, s az iménti szatmári gazdagülésen már figyelmeztette közgazdasági életünk irányítóit (Város és falu c. érdekes előadásában és füzetében), de mert itt bajnak még csak a kezdetét látja, hát a baj megelőzéséről ad tanácsokat, eszméket miként építsük, fejlesszük falvainkat társadalmilag, gazdaságilag, s középítkezésekkel stb., aztán a nép szívéhez, erkölcséhez férköző népművelő, mulattató intézményekkel és eljárásokkal: hogy a mi népünk faluját ezután is szeresse, megbecsülje, s onnan soha el ne kívánozzék...

Imel a francia mottó nyomán és két magyar hazafi népszerűtől és falumentő: falu boldogító tervezete nyomán talán új honfoglaló s falu-felújító akció fog kiindulni legközelebb a «Köztelek» tiszteletré méltó palotájából — közremunkálásra felhíván mindenkit, aki a falu népét szereti, s annak nemzet fentartó erejét ismeri. És ekkor bizonyára sokan és sokfelől az államra fognak appellálni, mint kifogyhatatlan erszényű segítő társra. Az állam pedig nyugodtan azt fogja mondani: «Csendben és szerényen megtettem a magamét e téren is», 16 év óta ott van az országszéleken, a hegyvidéken dolgozó, népsegítő kirendeltségeim mű-

ködésének az eredménye, tessék végig utazni a Vágtól az Oltig, a Kárpátok aljait, ott megkezdtem, megkísértem, sok helyütt tetőfokra juttattam a falufejlesztő, népsegítő és népművelő munkát: sok költséggel s még drágább fáradtsággal igyekeztem azon a mindenképpen szegény vidékeken a megfelelő példát nyújtani. Ti gazdag Tisz—Duna—Balatonközi lakók, a pusztaszeri honalapító kegyelméből már régen módban voltatok, hogy faluitokat, otthonotokat már eddig is fel-diszítotték és lakályossá tették (sokat tanultunk mi tőletek!), ám, ha helyenként elmaradtatok volna, ott vannak a példák a Hegyvidékeken — kövessétek azokat, hisz nektek a magyarok Istene, szinmagyar szívet, lelket teremtett...

*

Im, ilyen szépen beszélne az állam, ha beszélni tudna — azaz némileg tud, mert időközönként megjelennek a miniszteri beszámoló jelentések egyrészt — másrészt a «Statisztika» számoszlopaiból

Ábra: Falusi népház Marosvásárhelyen.

kiolvashatja bárki, hány métermázs krumlit, zabot terem többet a trencsényi föld, mennyivel gyarapodott a lipői juh bundája, hány literrel tejel többet a rutén tehénke, győzi-e jobban az adót a székely? csökken-e a kivándorlás? sikeresebb-e a hegyek alján a katonasorozás? emelkednek-e az egész vonalon a falusi szövetkezetek betétjei és sok-sok jóakaratu állami behatás következtében jobban ruházkodik, táplálkozik-e a hegyvidék népe? S ha így van, nyugodt szívvel mosolygós ajkairól sürűbben esendül-e föl, hogy: «Isten áld meg a magyart?»...

Hát a miniszteri jelentések hiv. hangu soraiból, még az orsz. statisztika számcsoportjaiból talán kiolvashatók némi eredmények, de legcélszerűbb a helyszínekre kiutazni, meglátogatni a kirendeltségi falvakat, s nyitott szemmel, jó szívvel látni, tapasztalni.

Cselekedjünk mi is így, s ezuttal keressük fel a Hegyvidék legkeletibb sarkát, az erdélyi részeket és hogy amit látunk, tapasztalunk, rögzítsük meg a fényképező masinával. Említettem, hogy az ország keleti legveszélyeztetettebb bástyáján az erdélyi miniszteri kirendeltség segít a társadalomnak az ör állásokon — ennek ezer irányu működéséről a minisz-

teri jelentés szól, magam is leírtam más alkalommal, tehát nem akarnám az olvasót untatni az egész népsegítő akció elmondásával — most csak a fényképező-gép dokumentumait ismertetem, hogy mégis fogalmat nyerjenek, miként alakul ki a kirendeltségi falu?

Ha valahová jószívvvel meghívják a kirendeltséget, az első akció a falusi gazdasági társadalom szervezése: olvasókör, gazdakör és később valamely szükséges szövetkezet formájában.

A rendelkezésre álló és vezetésre alkalmas falusi értelmiség jelenlétéhez képest az évek során megalakul előbb a gazdakör, azután a hitelszövetkezet, fogyasztási és értékesítési szövetkezet, tej-, vajszövetkezet, állatbiztosító szövetkezet, háziipari szövetkezet, stb. stb. Mikor már jól működik két-három ilyen falusi társadalmi egység, akkor összevetik évek során gyűjtött erejüket a kirendeltséggel — s minden falusi társadalmi egyesülés befogadására felépítik a közös házléket — a népházat. Addig szétszórtan,

külön helyiségekben működtek ezen szövetkezetek — nem mindig lehettek támogatására — pedig a közös erők elvét már megismerték! — Itt a közösetető alatt faluról-falura, megyéről-megyére kialakul az egységes, magyar népi közfelfogás és egyetértés, amire ennek a szegény hazának nagy szüksége van. Tessék megtekinteni ezt az ősi stylusos marosvásárhelyi falusi népházat, mégis csak kellemesebb itt tölteni a munkaszünet idejét, mint a «körül sáros korcsmában» — és ide nem tolakszik be az «általános titkos választójakab!»

Ne féljenek a konzervatív — megyeház — urak, ez a szervezet nem konkurense a községi tanácsnak: még jobb, hogy itt, ahol mindenkinek van «szavazata» barátságos pipázgató tanácskozások közepette megérlelődnek a község közolgai és úgy kerülnek át a község ház tintafoltos zöldsztalára.

Még a legelőjavítás keserves ügye is simábban intéződik el a fórumon, ha a gazdakörben megszavazza az «egész falu». A népház közszelleme nevel itt a hitelszövetkezetben paraszt — bankárt, a fogyasztási boltban «hangy-boltost». Am van itt nyári mulatságnak tekepálya, túzótyagorlat, stb. s téli szorakozásnak sok képes ujság, dominó és Isten bocsássá

Minden gazdaságban nélkülözhetetlenek!!

Európaszerte első helyen elismert kitűnő szerkezetű és legolcsóbb, a gazda minden következményeinek legjobban megfelelő

„Eredeti Kalmár-rosták“

Ez évi újdonságainkról sziveskedjék nagyon árjegyzéket kérni.

KALMÁR ZS. és TÁRSA Hódmezővásárhely

Különleges termény tisztító gépgyár és vasöntöde.

Vezérképző,

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérigazgatója

BUDAPEST, V., Váci-körút 32.

2. ábra. A gyalui gazdakör tavaszi határjárásra indul.

meg! az «ördög bibliája» is — csak éppen a tökfilkó hiányzik belőle! — tehát a játék az végén nem «gilt», — csak politika ne legyen a népházban és ez így is van, ha a jegyző, a pap, a tanító, tisztartó *egyfelértésben* vannak.

Még a társadalomszervezéshez tartozik, hogy kirendeltségi támogatással állítanak fel (a fiatalság részére) tüzoltó kompániát, muzsikáló bandát, dalárdát s női énekkart; (hogy a tanítónők se unják magukat!) tehát legfontosabb munkája a kirendeltségnek a *tömeghatás és tömegnevelés*. Ott van a képen a *gyalui gazdakör*, amidőn már belefáradva a tantermi téli magyarázatokba, az első nap-sugaras, tavaszi vasárnapon megindul «tavaszi határszemplére» a «Naccsás főszolgabíró ur» vezetése alatt, persze elől-hátul ott a magyarázó gazdasági tanár. Kéthárom szomszéd falu közötti nemes vetélkedésre alkalmas a *szántás-verseny*, amidőn ki-ki a maga fogatával, ekéjével, házi-népével kiáll versenyre — s bizony nem utolsó látomány és tanulság, amikor a györgyfalvi csordatiprott ugarba nem akar belefeküdni az ősi faeke, pedig bele van fogva az alsó-felső szomszédság egy pár igavonó marhácskája s ostorhegyesnek a tejszövetkezeti szürke s azonfelül az egész család reáfekszik az ekére, gyurják az ugarba, amíg az egész mulatság az eke talyigával ketté nem szakad — két-felé bukfacezvény marhácskák és nemzetség. Persze a kirendeltségi «Zack-eké» viszi el az I. díjat! a kurátor uram marhácskáival.

Dr. Csérer Lajos.

(Folyt. köv.)

A székelyek gazdálkodása Maros-Tordamegyében.

Irta: Gáspár József.

X.

A téli takarmányozásnál az etetőrácsok megkedvelésére és a lombtakarmány bevezetésére buzdítandók a székely gazdák, hogy ezek által a szalastakarmányból minél többet vonhassanak el a juhoktól, a szarvasmarhák takarmányozásának javára.

A fejés, saját készítés ennél az állattenyésztési ágánál már régen a szövetkezeti alapon, illetve társulás útján történik, ebben a tekintetben tehát a lámogatás szükségese nem merül fel. Az értékesítés sem okoz semmi nehézséget, az élelmi cikkeknek magas ára és kereslete kiterjed a juhtej termékeire is. Nem az eladás és az ehhez kapcsolódó «van», hanem a «nincs» okoz korunkban az élelmi cikkeknel gondot.

A székelyek sertésenyésztésénél már igen sok a kívánni való, úgy, hogy ennek az állattenyésztési ágának a fellendítése erős támogatásra szorul: mondhatjuk, hogy a székelyek állattenyésztésének ez a legelhanyagoltabb ága.

A lóvak és szarvasmarhák elhelyezése kifogásolható, a juhokét sem lehet a megelégedés hangján emlegetni — a sertések elhelyezésére szolgáló ólak határozottan — rosszak. Az első teendő tehát az ólaknak a tenyésztés és a tisztántartás követelményeinek megfelelő átalakítása, annyival is inkább, mivel erről az oldalról kell a sertésvészsel is felvenni a küzdelmet.

A sertésólak építésének irányítására községcsoportonként minta sertésólak építése javasolható, amelyek a székely gazdáknak mintául szolgáljanak. Ezeknek a minta sertésólaknak építésénél, a tenyésztési feltételeken kívül, a sertésvész elleni védekezés sikere érdekében különös figyelem fordítandó arra, hogy ezeket könnyen és biztosan lehessen fertőtleníteni. A jelenlegi szellős és rovátkolt fából összeállított ólaknak éppen az a legnagyobb hibája, hogy fertőtleníteni nem lehet s így a ragály anyagának állandó tanyájául szolgálnak, amit még a nagyon, de nagyon kifogásolható tisztaság hiánya is nem kis mértékben segít elő.

A sertésenyésztés nagymérvű támo-

gatásra szorul a legelő kérdés megoldásánál is. A sertéslegelők addig, míg a székely megérti a zárlat célját a folyók vagy patakoktól, melyek a szomszédos vagy még távolabb fekvő községekben erednek — távol jelölendők ki, s minthogy a székelyeknek általában kevés az erre a célra használható területük — a *sertéslegelőnek lóhere, lucerna és csicsókával bevetése illetve ültetése* lesz ajánlható. Pár kat. hold vetett legelőn, amelyen a beállítás előtt 20–30 darab sertés csak koplalásra hajtattott ki — 100–150 darabot lehet jól eltartani.

A fajtákra nagy súlyt ennél az állattenyésztési ágánál sem fektetnek. Ahol tejszövetkezet van s a zöldtakarmány termesztését bevezették — kísérletezni lehet a kossertésekkel is. Ahol tejszövetkezet nincsen s zöldtakarmányt is keveset termesztenek — csak a mangalica sertést tudom ajánlani.

A *baromfitenyésztés* fellendítésére szolgáló tényezők: fertőtleníthető baromfiól építése és az okszerű takarmányozás, az előbbinek buzdítására szintén minta baromfiól építése javasolható. További feladat lenne: a nemesítés és a környékvántartására kioktatni a gazdákat gyakorlati szemléltető előadásokkal kapcsolatban.

A *tojás* értékesítésére kedvező alkalmat nyújtanak az értékesítő szövetkezetek, az élőállatok pedig a közeli fürdőkön és nagyobb forgalmi pontok piacain találnak élénk keresletre.

A *méh- és nyultenyésztés* fellendítésére irányuló törekvés csak szűk keretben javasolható és pedig az előbbi — a *legelő*, az utóbbi a *tenyésztési kedv* hiánya miatt.

A növénytermelés.

A *növénytermeléssel* az I-ső fejezetben részletesen foglalkoztam, amelyben reá mutattam az észlelt hibákra is, ez alatt a cím alatt tehát elég lesz, ha rövid vonásokban csak felsorolom azokat a teendőket, melyek a bajok orvoslására szolgálnak; elsősorban teszem ezek között — a *trágya kezelését*. A helyes trágyakezelés buzdítására minden rendelkezésre álló eszköz felhasználandó, mivel az itt talált mulasztások nemcsak közvetlen a hanyag gazdát sujtják az által, hogy a trágyának értékes alkotó részét elveszítik, hanem, mert a földbe szivódott trágyalé a kut vizét, az elszálló része pedig a levegőt szennyezi meg: nagyon közeli vonatkozásba kerül a közegészségüggyel, mely-nél fogva a hatósági beavatkozásra is lehet támaszkodni, annyival is inkább, mivel ebben a tekintetben törvényes intézkedéseink is vannak. Tehát nemcsak joga, de kötelessége a hatóságnak, hogy a ha-

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható.

Dívatos férfi ingek, alsó-nadrágok, gallérok, kényes és finom angol és francia zsebkendők.

Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, háló ingek és kabátok.

Fia és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf

utóda

fehérnemű, vászon és szőnyegnagy raktára

Kolozsvártt, Deák Ferencz-u. 3.

Telefon-szám 567.

Telefon-szám 567.

Matrac, paplan, pokróc, vala mint mindenféle ágyhuzat-szak-szerűen készítve, olesó árban található. — Minden fajtájú és nagyságú szalon, ebédő és futó-szőnyeg, gyapjú és csipkefogó gőnyök.

2005 Amerikai önműködő ablak-rolletták egyedül

lőraktára.

nyag gazdát a trágya helyes kezelésére szorítsa, vagy ha a gazda ennek nem tennie eleget kényszerítse arra, hogy a trágyát, mielőtt a jelzett két rendbeli fertőzést megtenné — a szántóföldre szállítsa ki.

A trágyának a szántóföldre szállítása — a szoros értelemben vett trágyázás és a kompost (keverék) trágyatelep berendezése: kizárólag a gazda munkakörébe vannak utalva. A trágyázásnál arra buzdítandók a gazdák, hogy a kiszállított trágyát, a szekérről azonnal szét szorják — elteregessék. A komposttelep berendezése pedig szorgalmazandó, különösen azokban a községekben, melyek megyei vagy országut mellett fekszenek, mivel az utak sarát és porát, melyhez könnyen hozzájuthatnak, keverő anyagnak felhasználhatják.

Talajmivelő eszközei a székelyeknek nem mutatnak nagy választékot s ami kevés van, amelyet használnak, az sem felel meg mindenik a célnak. Ebből az állapotból kivezető út lesz elsősorban az, ha megismertetjük a székelyekkel a viszonyaik közé beválló, de eddig nem használt gépeket és eszközöket; másod sorban pedig, ha a meglévő, de meg nem felelő eszközöknek jobbakkal kicserélésére adjuk meg az alkalmat. Ennek a kettős célnak az elérésére javasolható, hogy a talajmivelő eszközök, község csoportonként bemutattassanak. A bemutatásokon a gépek munkája és maguknak a gépeknek ismertetése veendő tárgyalás alá, hogy ezeknek itt a helyszínén szerzett ismeretével a gazdák kiválasszák azokat a gépeket és eszközöket, melyek a talaj és igáserő viszonyainak keretébe a legjobban beillenek.

A nem megfelelő talajmivelő eszközöknek kicserélésére és a hiányzóknak beszerzésére buzdítás mellett nem lehet elég sürgősnek oda állítani: az *őszi szántás hiányában, a sekély szántásban* és a lenlegi nagyon kevés és igen gyenge minőségű termésnek végokát — az *őszi szántás hiányában, a sekélyszántásban* és a *rossz trágyakezelésben* találjuk fel. — Ezekre reá mutatni és keresni ezek orvoslására a módokat, a székelyek gazdálkodásának fellendítésére a legelsőrendű feladat.

A talajmivelés egyik legfontosabb kérdésének — a mélyítésnek, megoldásánál azonban az az igen nehéz akadály áll jelenleg az utban, hogy a mélyítéshez szükséges igáserő felett a székelyek nem rendelkeznek, mely nélkül pedig hiába való *«nem lehet»* akadályán megtörik.

Van azonban mégis egy mód arra, hogy a székelyek a gyenge igás erővel is a mélyítés előnyeihez juthassanak, ha az *altalajtúró ekét* veszik használatba. Az altalajtúró ekével ugyan az első évben nem hozzuk felszínre az altalajt, hanem csak megporhanyítjuk, de már ez is nagy haladás a cél felé, mert a megporhanyított altalaj a következő évben kevesebb erővel hozható felszínre.

(Folyt. köv.)

Hogyan áll a takarmányoktejhozamra gyakorolt különleges hatásának kérdése.

Évtizedekkel ezelőtt észlelték már egyesek azt, hogy bizonyos takarmányok a bennök foglalt és a tudomány állása szerint tápláló hatásuaknak ismert anyagok mennyiségétől és minőségétől függetlenül a tejhozamra különleges, specifikus hatást gyakorolnak. A kérdéssel azóta szakemberek egész sorozata foglalkozott, kik részint az elmélet, részint kísérletek alapján állva a specifikus hatás lehetőségét tagadták, vagy elfogadták. Nagy általánosságban a gyakorlat emberei észleléseik alapján a különleges hatás mellett foglaltak állást, míg ellenben az agrikulturn chemikusok nagy csoportja és számos neves elméleti gazda tagadták azt, hogy az egyes takarmányok a tejhozamra a bennök foglalt tápláló anyagoktól függetlenül is hatást gyakorolhassanak. A kérdés tisztázására felállított elméleti következtetések a dolog természeténél fogva nem bírnak értékkel; sokkal lényegesebb és talán egyedüli eszközökkel rendelkezünk a specifikus hatás megállapítására a végzett, nagyszámu kísérletekben.

Kühn, Ramm és Hagemann, Knierin és Buschmann, Lehmann, Freytag, Stutzer és Werner, Semmermann és Linckh, Morgen és Fingerling tették kísérleteikben megállapítás tárgyává a takarmányok különleges hatásának kérdését különösen az erőtakarmányokra vonatkozólag. Legújában pedig Hansen közli «Erster Bericht vom Dikopshof» és «Zweiter Bericht vom Dikopshof» című munkákban 1904. évtől kezdődőleg végzett sorozatos kísérleteinek eredményeit, melyeket, miután reális voltukhoz kétely nem férhet, döntő szó gyanánt tekinthetünk ebben a kérdésben. Hansen a Bonn-Poppelsdorf-i gazd. akadémia «Dikopshof» gazdaságában 9 sorozaton át a különböző erőtakarmányok specifikus hatásának megállapítására végzett kísérleteket, melyeket az időszakos rendszer alapján állított össze. Összehasonlító takarmány gyanánt a különböző sorozatokban olyan erőtakarmányokat adagolt, melyeket megelőzően gyenge specifikus hatásuaknak ismert meg: buzakorpa, földidőpogácsa, árpadara; ugyancsak ilyen takarmányokat használt a tápanyag mennyiség kiegészítésére is.

Kísérleteinek reális voltát igazolja, hogy bár egyes takarmány félleket többszörösen is kísérlet tárgyává tett, ellentétes eredményre sohasem jutott. Számos takarmánynál megelőző kísérletezőkkel egyenlő eredményt ért el.

Az eredmények összefoglalásában az erőtakarmányokat 4 csoportra osztja:

1. Maizena, tengeri és zab emelik a tej mennyiséget, a tej százalékos zsirtartalmát csökkentik, a zsirhozam ennek következtében csaknem változatlan.

2. Pálmamagpogácsa, pálmamagdara, kokospogácsa, tengeri moslék, lenmagpogácsa, gyapómagpogácsa, hüvelyesek magvai a tej mennyiséget lényegesen nem befolyásolják, azonban — különösen az első három takarmány — lényegesen emelik a tej százalékos zsirtartalmát és a zsirhozamot.

3. Mákpogácsa, rizs takarmányliszt, sesampogácsa csökkentik a tejhozamot, százalékos zsirtartalmát és zsirhozamot.

4. A többi erőtakarmányfélék, amelyek számbavehető különleges hatást nem fejtenek ki. A repepogácsa, napraforgópogácsa általában kedvezőbben hatnak, mint a földidőpogácsa. A buzakorpa jobb mint a rozskorpa, vagy rozsmoslék.

A testsúlynövekedésre különösen előnyös befolyást gyakorolnak törköly (szá-

raz) és buzakorpa. Hasonlóképpen előnyösen hatnak: rizs takarmányliszt és mákpogácsa.

Miután a kísérletek alkalmával úgy az összehasonlító, mint a kipróbált takarmányokból egyenlő tápanyagmennyiség adagoltatott, fenti eredmények csak egyenlő tápanyagmennyiség adagolása mellett várhatók.

A különböző erőtakarmányok specifikus hatása a tej mennyiségre 100:97 és 100:107-ig is kiterjed, a zsirmennyiségre gyakorolt különleges hatás 100:86 és 100:125. határok között ingadozik (100 az összehasonlító takarmány, a másik szám a kipróbált takarmány hatását jelzi. Ez olyan jelentékeny hatás, a mit a jobb takarmányértékesítés céljából figyelmen kívül hagynunk nem szabad.

Farkas Árpád.

Az országos méhészeti kiállításról.

A mult héten lezárult országos méhészeti kongresszus- és kiállításról megemlékeztünk már mult számunkban, most alább közöljük a kiállításon kitüntetést nyert méhészek neveit, kik között örömmünkre igen sok erdélyi méhészt látunk, mely körülmény az E. G. E. kebeléből alakult, több mint 30 éves multa visszatekinthető Erdélyrészi Méhész-Egyesület munkásságának fényes eredménye. Erdeme az egyesület agilis vezetőségének, báró Josika Gábor elnöknek, dr. Zsögön Béla, Bokor László alelnököknek és dr. Balázs Ferenc főtitkárnak, kik a nem rég mult erős megpróbáltatások idején is puritán szellemben szívós kitartással diadalra vitték az egyesület zászlóját.

A most lezajlott kongresszus és kiállítás arányai mint az előre látható volt, felülmúlták az összes eddigi méhészkongresszusokat és kiállításokat, úgy látogatottság mint a gazdag tartalom és terjedelem tekintetében. A kiállítás hat csoportjában 296 kiállító 7299 db. tárgyat állított ki. Az ország minden részéből egybesereglett méhészek véleményeként is megállapíthatjuk, hogy az egyesület a IV. méhészeti kongresszus megbízásának derekasan megfelelt és a kongresszussal kapcsolatban rendezett kiállítás változatosan gazdag, tanulságos anyagával is nagy mértékben előmozdította a méhészet fejlődését, miáltal magának az E. M. E. hervadhatatlan érdemeit szerzett.

A kongresszus és kiállítás vezetője br. Josika Gábor elnök után dr. Balázs Ferenc főtitkár, mint az összes, a kongresszussal és kiállítással kapcsolatos ügyek intézőjét illeti az elismerés. A kiállítás anyagát szétküldte az egyesület, a kongresszusi jegyzőkönyvet most készíti, hogy azt mielőbb megküldhesse a kongresszus tagjainak. A kiállítás eredménye iránt számosan érdeklődnek még mindig, ezért alább közöljük a kitüntetést nyert méhészek névsorát.

I. csoport: élöméhek. Allami aranyérem: Dr. Zsögön Béláné, Kolozsvár. Kiállítási aranyérem: Balázs Péter, Szamosfalva; Szilágyi Márton, Kolozsvár; Erdélyrészi Méhész-Egyesület, Kolozsvár. Kiállítási ezüstérem: Dr. Balázs Ferencné, Kolozsvár; Máthé Ferenc, Kolozsvár. Allami bronzérem: Bence Sándor, Székelykeresztúr; Fedoroeskó Gyula, Nagyléta. E. M. E.-i bronzérem: Stief Ottó, Kardosfalva. Kiállítási bronzérem: Ambrus András, Székelyzsombor; Triff Emil, Bányabükk; Macskási Sámuel, Kolozsvár. B. M. E. aranydíja: Dezsőfi János, Sőhát (Ung.-m.). Báró Bánffy Ernő aranydíja: Balázs Ferenc, Kolozsvár. Diszoklevelet nyértek számosan.

II. csoport: méh lakások. Kiállítási aranyérem: Lakatos Károly, Komárom; Kühne Ferenc u. c. Budapest. Állami ezüstérem: Ványolós Sándor. E. M. E.-i ezüstérem: Dundler Károly, Gyula (Békesm.). Kiállítási ezüstérem: Derzsi Samu, Székelyudvarhely; Vida László, Karcag. Állami bronzérem: Szakács Ferenc; Tamási Aron, Csehétfalva. O. M. E.-i bronzérem: Udvarhelymegyei M. E. Kiállítási bronzérem: Sóváradi Gazdakör; Kibédi Gazdakör; Balázs Ferenc, Kolozsvár; Balázs Ernő, Kolozsvár. Báró Bánffy Ernő aranydíja: Ványolós Sándor.

III. csoport: méhészeti eszközök. Kiállítási aranyérem: Tóth János. Állami ezüstérem: Kühne Ferenc u. c. Budapest. Kiállítási ezüstérem: Cseh Gáspár, Gelence; Balázs Péter, Szamosfalva. Állami bronzérem: Vida László, Karcag; Rákosi Albert. E. M. E.-i bronzérem: Telegdi István, Nagyenyed. Kiállítási bronzérem: Seiler Géza, Kolozsvár; Tóth Dénes. Szamosújvár város aranydíja: Szilágyi Márton, Kolozsvár.

IV. csoport: méz és viasz. Állami aranyérem: Dr. Balázs Ferencné, Kolozsvár. Kiállítási aranyérem: Hutter Gerő, Kolozsvár; Ambrus András, Székelyzsombor; Gál Imre, Székelyudvarhely; Takács Gyula. O. M. E.-i aranyérem: Stief Ottó, Kardosfalva. E. M. E.-i aranyérem: Udvarhelymegyei M. E. Állami ezüstérem: Szabó József dr., Jankafalva; Donáth Aladár, Jankafalva. O. M. E. ezüstérem: Fedorocskó Gyula, Nagyléta. E. M. E. ezüstérem: Glárics István, Győr. Kiállítási ezüstérem: Szegedvidéki M. E.; Berényi Margit, Szentkeresztbánya; Gál B. Márton; Telegdi István, Nagyenyed; Schuller István, Kolozsvár; Kocsuba János, Verestoronny (Szebenm.); Sallak Dezső, Kolozsvár. Állami bronzérem: Zsögön Rác Mihályné, Kolozsvár. O. M. E.-i bronzérem: Jankovich Besán Endréné, Gic (Veszprém); Derzsi Samu, Székelyudvarhely. O. M. G. E. bronzérem: Dr. Zsögön Béláné, Kolozsvár. E. M. E. bronzérem: Balázs Janos, Recsenyéd. Kiállítási bronzérem: Lánckzi Józsefné, Szentkeresztbánya; Jancsó János, Székelyudvarhely. Kiállítási bronzérem: Papp József; Schuller Frigyes, Budatelke; Szöcs János, Körtvélyfája; Szénási Ferenc, Nemesvámos (Veszprém.); Máté György, Uzdiszentpéter; Fülöp Ákos, Ditró; Viski Ferenc, Romuli; Soó István, Székelybthlenfalva; Gyarmathy Sándor, Székelybthlenfalva; Albert Ödön, Csikszereda; Bacskaý Sámuel, Csap; Bucsy Jenő. Br. Josika Gábor aranydíjait nyerték: Dezsőfi János, Sóhát; Duha János, Bikafalva; Máthé Ferenc, Kolozsvár; Jahi János; Gál Mihály, Székelyudvarhely. Az E. G. E. I. aranydíját: Donáth Aladár, Jankafalva.

V. csoport: feldolgozott méz és viasz. Kiállítási aranyérem: Özv. Kremnitzkyné, Fröhlich Ilona, Kolozsvár; Zsögön Rác Mihályné, Kolozsvár; Virág Ferenc, Kolozsvár; Hutter Gerő, Kolozsvár; Svirbely Gizella, Rétság (Nógrádm.); K. Nagy Béla, Somlyógyörtelek (Szilágy). O. M. E.-i ezüstérem: Karácsonyi Árpádné, Szabadka. Kiállítási ezüstérem: Derzsi Samuné, Székelyudvarhely. Állami bronzérem: Kühne Ferenc u. c. Budapest. O. M. G. E.-i bronzérem: Szilágyi Márton, Kolozsvár. E. M. E.-i bronzérem: Kocsuba János, Verestoronny (Szebenm.). Kiállítási bronzérem: Takács Gyula. E. G. E. II. aranydíja: Demeter Miklósné, Matiafalva.

VI. csoport: szakirodalom. Kiállítási aranyérem: Dr. Ványolós Miklós, Kolozsvár; ifj. Bodor László. Állami ezüstérem: Nagy Géza. Kiállítási ezüstérem: Bacs-

kai Sámuel, Csap; özv. Kremnitzkyné, Fröhlich Ilona, Kolozsvár; Resch Ignác, Dunaszentbenedek. Állami bronzérem: Dr. Hilbert István; Pataki Béla. E. M. E.-i bronzérem: Prónay Albert. Kiállítási bronzérem: Lenc Géza. E. G. E. III. aranydíja: Balázs Ernő.

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ **Jégvert gyümölcsfáknál** a sebhelyeket, melyek esetleg tatóngó ürt képeznek, úgy kell kezelni, hogy a levegő ne hatolhasson be s e célból ajánlatos ezen foltokat vagy repedéseket stb. hidegen folyó faviasszal bekenni, de hogy a napsütésben ez le ne folyék, tanácsos fahamut vagy más hasonló anyagot rákenni, illetve hinteni. Nagy fáknál és nagy sebeknél ugynevezett fahabarcot használunk a bekenésre, melyet kissé vastagabban kenünk fel és valami ruhával, ronggyal bekötjük. Hidegen folyékony faviasszal receptje ez: 2 kg. fenyőgyanta, főzésnél lassan folyékonyra téve, háromnegyed kg. lenolajat hozzákeverve, azután egynegyed kg. szeszt (alkohol), mely kissé megmelegített előzőleg, szinte belekeverve lassan keverjük jól össze s így még melegen öntsük bádogdobozokba. A fahabarc következő keverékből áll: agyag, szalmától ment tehéntrágya és méz vagy fahamu, ezeket az agyagokat vízzel vagy trágyalével annyira hígítsuk fel, hogy könnyen kenhető legyen a keverék s kész a habarc.

+ **A marhavér** friss állapotban más tápanyagokkal keverve sertések etetésére felhasználható. Konzerválni úgy lehet, hogyha fekete lisztet keverünk hozzá. 90% vérhez 10% liszt kell. Zsirtartalma miatt a vér magában nehezen szárítható. A liszttel kevert vért közönséges mosóüstbe teszszük s abban szabad ég alatt folytonos keverés mellett addig főzzük, amíg majdnem merevvé válik. A főzéshez elég 10-15 perc. A megfőtt tömeget azután ujjnyi vastagon deszkára terítjük s a levegőn kihűtjük. Hűlés után a tömeg többé-kevésbé kemény és ilyen állapotban sokáig eltartható. Ha az így konzervált vért fel akarjuk etetni, előbb porrá zúzzuk s azután a sertések, illetőleg a szárnyasok táplálékához keverjük.

EGYLETI ÉLET.

Felhívás. Ismételtén van szerencsénk felkéri a tisztelt gazdaközönség cukorrépa termeléssel foglalkozó tagjait, hogy amennyiben az E. G. E. cukorrépa termelési szakosztályába belépni óhajtanának, ezen szándékukat mielőbb bejelenteni sziveskedjenek az egylet titkári hivatalánál (Kolozsvár, Attila-u. 10. sz.). A szakosztályba való belépés az E. G. E. tagsági díján kívül, semminemű anyagi kötelezettséggel nem jár. Kolozsvár, 1912. augusztus hó 29-én. Az Elnökség.

KORMÁNYINTÉZKEDÉSEK.

A közös legelő jellegének megállapítása. Felmerült eset alkalmából elvi döntésben mondotta ki a földművelésügyi miniszter, hogy az 1894. évi XII. t.-c. 6-ik §-ának hatálya alá tartozó közös legelő jellegének megállapításánál, a telekkönyvi és kataszteri adatoktól való eltekintés mellett, csak a hosszabb idejű közös birtoklás és használat tekintendő döntőnek.

Kivétel tilalma. A sertésvész fennállása miatt, tilos a sertéseknek Ausztriába való bevitele: Beszterce-Naszód vármegye jádi és óradnai járásából, valamint Besz-

terce r. t. városból. A juhhimlő fennállása miatt, tilos a juhoknak Ausztriába való bevitele: Beszterce-Naszód vármegye jádi járásából, valamint Beszterce r. t. városból. A sertésvésznek Ausztriába történő behurcolása miatt, tilos a sertéseknek Ausztriába való bevitele: Kolozs megye kolozsvári járásából, valamint Kolozs r. t. városból, Nagy-Küküllő vármegye medgyesi járásából és Medgyes r. t. városból. Szilágy vármegye szilágycsehi, tasnádi és zilahi járásából, valamint Zilah r. t. városból. Torda-Aranyos vármegye tordai járásából, valamint Torda r. t. városból.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **A mezőgazdaság állapota.** A földművelésügyi miniszteriumnak legutóbbi közzétett jelentése szerint, a tengeriből és burgonyából jó termés ígérkezik. A tengeriből a tavalyi 34.9 millió métermázsával szemben 51, a burgonyából a tavalyi 44 millió mm.-val szemben, 53.7 millió mm.-ra becsüli a jelentés a termést. Az áralakulásokra azonban e kedvező hangú jelentés még befolyással nem lehet, részben azért, mert főként Erdélyben a tengeri beéréséhez még meleg napokra van szükség és a betakarításig még veszélynek van mindig kitéve a termés, részben meg azért sem, mert kb. a termés jelentékeny része hizlalásra fog visszamaradni a gazdák kezében és így előreláthatólag a husarak további emelkedésének lesz elvágyva az útja.

A jelentés szerint, csapadékban az elmúlt kétheti időszak általában bőséges volt. A gyakori esőzések a gazdasági munkálatokat, különösen a még igen sok helyen folyamatban lévő cséplési munkálatokat hátráltatták s így a csépléseket inkább csak a kisgazdáknál fejezték be. A cséplési eredmények még nem mindennél ismeretesebbek, de remélhető, hogy a legközelebbi hivatalos termésjelentésig még hátralévő három hét alatt a cséplések az ország legnagyobb részében befejezést nyernek, úgy, hogy akkor már nagyobbára végleges terméseredmények lesznek közölhetők. A cséplési munkálatok mellett a tarlóbuktatás, az őszi szántás előkészítése, sarju és mesterséges takarmányok betakarítása, csalamádé és zöld-takarmány zsombolyozása és veremlése, a korai burgonya kiszedése, a szőlők utolsó kapálása és kötözése, továbbá a dohány törése és füzése van munkában.

A tengeri fejlődésére az utóbbi hetekben járt bő esőzések sok helyen még jó hatással voltak, de már a hosszabb idő óta tartó szokatlanul hűvös időjárás amiatt aggasztja néhol a gazdákat, hogy az ez idő szerint még jó közepesnek mutatózó termés kilátások esőkkeni fognak, ha további hűvös időjárás esetén, a esővek nem tudnak jól beérni. Ez az aggodalom tehát csak akkor fog megszűnni, ha az idő állandó melege fordul. Az eddigi becslések alapján megállapítható, hogy állandó meleg időjárás esetén jó közepes tengeritermés remélhető. Kat. holdankint átlag 11.86 mm., összesen kerekszámban 51.057,000 mm. szemes tengeri remélhető. Mult évben kerekszámban 34.907,000 mm. termelt. A folyó évi tengeritermés tehát ezidőszertint kerekszámban 16.150,000 mm.-val kedvezőbbnek ígérkezik.

A burgonya fejlődésére a legutóbbi esőzések sokhelyütt igen jó hatással voltak. A csapadékos időjárás következtében a levélzet felüdült és a gumók is jobban fejlődtek. A peronoszpóra és levélfodrosodás több helyen károkat okozott, miert

is ott az eddigi jó termés kilátások csökkentek. — A hol a peronoszpóra fel nem lépett, a gumó szép, egészséges. — Katasztrális holdanként összesen kerekszámban 53.780.000 métermázsa burgonya remélhető. Mult évben termett 44.370.000 métermázsa, a folyó évi burgonyatermés tehát ez idő szerint 9.410.000 métermázssal kedvezőbbnek ígérkezik.

A kerti vetemények fejlődésére az utóbbi esőzések igen jó hatással voltak. Általánosságban véve jól állanak, bár helyenkint kissé elgyomosodtak. — A bab ugy a hüvelyek bősége, mint a szemek száma tekintetében általában jól fejlődött. Érését késleltette néhol a hűvös idő. — Egyéb hüvelyesek a csapadékos időjárás folytán felüdültek. Lencse és borsó általában jól fizet. A bükköny és lóbab cséplése sok helyütt folyamatban van.

Kender és len nyüvése, áztatása és szárítása még sok helyütt folyik. Kevés kivétellel csaknem mindenütt elég sűrű, magas és finomrostu. A termés kilátások biztatók. — **Dohány** fejlődését az esőzések kedvezően mozdították elő. A kapadohányt sok helyen már törlik. — A legutóbbi esőzések úgy a **cukorrépa**, mint a **takarmányrépa** fejlődésére igen jó hatással voltak. A cukorrépa levélzete dus és szép haragos zöldszínű és legtöbb helyen igen szépen fejlődött. A takarmányrépa szintén igen jól áll. Helyenkint a sok eső a gyomot annyira megnövelte, hogy negyedik, sőt ötödik kapálás is szükségessé vált. — A **lóhere**, illetve **lucerna** harmadik kaszálása jó közepes eredményt adott.

— **Szőlők állapota.** A földmivelségi minisztériumhoz a szőlészeti és borászati felügyelőktől beérkezett jelentések szerint, az ország legtöbb szőlészeti területében gyenge közepes termés várható. Mindenféle a peronoszpóra és lisztharmit miatt panaszkodnak, mely betegségek még mindig csökkentik a termést. A ménesi kerületben fagy és jég kártételei miatt a termés nagyon gyenge. A dicsőszentmártoni kerületben középtermés várható, a bogyók fejlődése egyenetlen, a fűrt peronoszpóra nagy károkat okoz. Borkészlet csekély mindenfelé.

— **Román és szerb kontingens.** Hir szerint a közös kormány tárgyalásokat folytat Szerbiával abból a célból, hogy a ki nem használt román husbehozatali kontingens Szerbiának adassék át. A legerélyesebben kell tiltakoznunk ez ellen a kontingens cserebelési terv ellen. Ilyen átruházásokhoz a mi hozzájárulásunk okvetlen szükséges és igazán szeretnők tudni, ki adta meg a közös kormánynak a felhatalmazást hasonló alkudozások folytatására. A magyar gazdák semmi esetre sem, mert tudatában vannak annak, hogy a terv végrehajtása nem használna a fogyasztónak, de ártana a gazdának. Csökkentené az állattenyésztés fejlesztésére most jelentkező örvendetes hajlandóságot és ezzel a fogyasztónak is ártana, mert bizonyára kevesebb lenne a hus, ha a gazdák látva azt, hogy nem védik meg a vámok az állattenyésztést, nem tekintenek, — amint, hogy nem is tekinthetnek -- megfelelő beruházásnak az állattenyésztés fejlesztését.

— **Terménykiállítás Kolozsváron.** A Kolozsvári Gazdasági Egylet, a helybeli kisgazdák részvételével, szeptember hó 6-án a Tornavivóda helyiségekben a földmivelségi miniszter támogatása mellett vásárral egybekötött terménykiállítást rendez. A kiállításon a kisgazdák által termelt kerti vetemények, hüvelyesek, murek, petrezselyem, ugorka, paradicsom, paprika, hagyma, burgonya, káposzta, paszuly, borsó stb. lesznek kiállítva. A kiállítás egy napig tart. Szeptember 6-án (pénteken) reggel 7 órakor nyílik meg és délután 3 órakor zárul be. Belépti díj nem lesz. A kiállítás bíráló-bizottsága a K. G. E. elnöksé-

gén kívül Kilin György titkár, Szabó József, Menyhárt Samu, ifj. Zágoni Szabó Mihály és Kovács József ig. vál tagokból áll.

— **Állatdíjazás Kolozson és Nagypetriben.** Az Erdélyi Gazdasági Egylet kolozsmegegyei osztálya, a m. kir. földmivelségi miniszter ur támogatásával kisgazdák által felhajtandó erdélyi jellegű magyar fajta tenyész szárvasmarhák megbírálása okából Járási tenyészállatdíjazást rendez szeptember hó 8-án a hidalmási járás Nagypetri községében. A bíráló-bizottság elnöke: Vásárhelyi István, tagjai: Sykó Kanuth, Hatfaludi Ferenc, Császár Gábor, Kósa János, Jósa Samu, Nagy Mihály, Macsellár Emil, Mihály Márton. Ugyancsak szeptember hó 8-án Kolozs r. t. városban. Elnök: Palló Imre, dr. Páter Béla kolozsmegegyei szakosztály al-elnöke, Czeglédi Ákos, Nagy József, Török Bálint, E. G. E. gyakornok, Deák Antal, Bernát Dániel.

— **Szalma alapárak.** A cs. és kir. 12. hadtest hadbiztossága a szalmáért a feladási állomáson fizetendő árakat most állapította meg.

katonai állomáshely	alom- szalma ára	ágy- K.-ban
Kolozsvár	3	3:50
Nagyszeben	2:50	3
Brassó	2:50	3
Gyulafehérvár	2:50	3
Medgyes	2:85	3:35
Erzsébetváros	2:85	3:35
Szászsebes	2:50	3
Marosvásárhely	2:80	3:30

A kolozsvári VI. honvédkerület hadbiztossága pedig angusztus hó 29-én megtartott ár megállapító tárgyalások a következő alapárakat állapította meg a szalmára a feladó állomás helyen.

katonai állomáshely	alom- szalma ára	ágy- K.-ban
Kolozsvár	3	3:50
Marosvásárhely	2:80	3:30
Nagyszeben	2:50	3
Brassó	2:50	3
Szamosujvár	3	3:50

Ezen alapárakhoz még mindenütt hozzászámítandók a szállítási, kezelési, apadási stb. költségek oly arányban, amiben azt az idevonatkozó miniszteri utasítás előírja. A tárgyaláson az E. G. E. és az O. M. G. E. képviselőiben Török Bálint e. gyakornok jelent meg.

— **A Oslkvármegyei Gazdasági Egyesület** a m. kir. földmivelségi miniszter támogatásával 1912. évi november hó 3-án Kászontizen, 4-én Csiktusnád, 5-én Csikmindszenten, 6-án Csikszentmiklóson és 7-én Csikdánfalván állatdíjazást tart a következő díjakkal: I. Egy éves üszök: I. díj 30 kor. 1 díj 30 kor., II. díj 20 kor. 1 díj 20 kor., III. díj 10 kor. 4 díj 40 kor. Összesen 6 drb. üszőnek 90 K. II. Két éves üszök: I. díj 50 kor. 1 díj 50 kor., II. díj 30 kor. 1 díj 30 kor., I. I. díj 20 kor. 3 díj 60 K. Összesen 5 drb. üszőnek 140 K. III. Borjas tehene: I. díj 50 kor. II. díj 30 kor. Összesen 80 korona. IV. Sertések: I. díj 20 kor. 1 díj 20 kor., II. díj 10 kor. 2 díj 20 kor., III. díj 5 kor. 2 díj 10 kor. Összesen 5 drb. sertésnek 50 kor. V. Kosok: I. díj 20 kor. 1 díj 20 kor., II. díj 10 kor. 1 díj 10 kor., III. díj 5 kor. 2 díj 10 kor. Összesen: 4 drb. kosnak 40 korona. Díjazás feltételei: Díjazásra csak oslkvármegyei kisgazdák jelentkezhetnek magyar-erdélyi fajtahoz tartozó teheneikkel, üszőkkel és sertéseikkel. A kiállítás és bírálat a megjelölt helyeken és napokon reggel 9 órakor kezdődik.

— **Bányászkongresszus.** Az országos bányászati és borászati egyesület három napos kongresszusa vasárnap kezdődött meg Nagybányán. A kormány nevében Madarassy Gábor pénzügyi államtitkár volt jelen. A pénzügyminisztérium képviselőiben Mály Sándor, Probstner Alfréd, Farbaky István, Harácsék László, Reitzner Miksa miniszteri tanácsosok, Bárdossy Antal, Grillusz Emil, Reményik La-

jos és Kachelmen Farkas főbányatanácsosok jelentek meg. Szombaton este ismerkedési estély volt az István-szállóban. Vasárnap délelőtt 9 órakor az egyesület választmánya tartotta meg ülését, majd 10 órakor kezdetét vette a kongresszus, melyet gróf Teleky Géza titkos tanácsos nyitott meg. Meleg szavakkal üdvözölte Madarassy Gábor államtitkárt, aki vizstet a kormány és a pénzügyminiszter üdvözlét tolmácsolta. Ezután a kongresszus megkezdte tanácskozását, melyet délbe félbeszakítottak és kivonultak a Széchenyi-ligetbe, ahol Teleky megnyitotta a bányászati kiállítást. Tizenöt pavillonban ki volt állítva mind az, ami csak a bányászattal összefügg. Délben a kerületi bányaegetlet adott lakomát a kongresszus tagjai tiszteletére. Hétfőn délelőtt a kongresszus folytatta tanácskozásait, délután kirándulást tettek a Pokol-féle borpataki aranybányába. A vendégek szerdán utaztak el részben Kissármásra a földgázforrások megismerésére, részben Máramarosszigetre a sóbányák és petróleumforrások megtekintésére.

— **A párisi országos ló- és tenyészállatkiállítás.** A világkiállítás helyét foglalta el Párisban az idén az országos ló- és tenyészállatkiállítás. A lókiállítást a földmivelségi minisztérium méneskari osztálya rendezte Parden René gróf vezetése alatt, a tenyészállatkiállítást pedig Comon mezőgazdasági főfelügyelő vezette, a gazdasági akadémiai tanárok közreműködésével.

Franciaországban az automobil jelentékeny mértékben háttérbe szorította a lótenyésztést ezért az olcsó, közepes minőségű ló tenyésztésének ottan már nincsen jelentősége. A francia lótenyésztés vezetői belátva ezt, a nemesvérű fajták tenyésztését forcirozzák, mint az arabs, normandiai, bretagnei, percheron, „nivernais“, „boulonais“, „ardenais“ stb. fajtákat, egész a félvérben, melyek améllt, hogy kitűnő katonai lovak, a gazdaságban is jól beválnak. A kiállításon nem annyira a lovak száma, mint azok minősége volt igen figyelemre méltó. Mindössze 952 ló volt kiállítva, melyből 56 telivér, 435 félvér, 380 hidegvérű stb. ló volt. A szakértőiak tetszését leginkább az arabs telivérek nyerték meg. A nagydíjat Cavey Atiné novantei tenyésztő fekete arabs ménje nyerte el. A második díjat szintén arabs mén nyerte meg. Vásárlásokat eszközölt jelentékenyebb számban a japán kormány és Oroszország, 14—17 ezer francot fizettek egy-egy normandiai tenyészkancaért. A percheronokat főként a Belgák vették, hogy később mint belga lovakat adják el Németországban. A hegyvidékre inkább megfelelő boulonais és ardenais lovakat főként franciák vették.

Egyéb tenyészállatok közül főként azok állítottak ki, melyek a tejelés és hustermelés terén elsőranguak. A szárvasmarhák csoportjában a bőtejelő tarka normandiai, flamand, hollandi, ferrandais, nivernais, fajták tűntek ki. A nagydíjat egy nivernais tehén nyerte, mely fajta a kiállításnak clouja volt. A hustermelés szempontjából elsősorban a charolais, limousine, és gascogne fajták jöttek figyelembe.

A sertések csekély számban voltak képviselve. Új irány fellelhető nem volt. Kéthárom szép craonnais volt, mely hamarosan gazdát cserélt.

A juhok csoportjában szép számban voltak láthatók a francia mérinók és az igen szép dishleymérynók, a nagy durvaszőrű beulonnais és az érdekes poiteonie fajták. Nagy büszkeséggel mutogatták már a Franciaországban meghonosodott oxforddown és south-down fajtákat. Az itt kiállított állatok egyenesen Angolországba, az angol kiállításra mennek és tenyésztőik joggal remélik, hogy megállják a helyüket.

A lókiállítás érdekes ujdonsága volt a katonai patkoló sátor, hol egy ezredes felügyelete alatt gyógykovácsok katonai lovakat patkoltak és egyszersmind a katonai bizottság előtt le is vizsgáltak.

— **A jegyzők kongresszusa Kolozsváron.** E hét szerdáján ült össze Kolozsváron a jegyzők országos kongresszusa. A kormány képviseletében *Betegh Miklós* tordaaranyos-megyei főispán jelent meg, az ország 51 vármegyéje küldötte el képviselőit a kongresszusra. Az elkeseredés szülte heves közbeszólásokkal sűrűn megszakított kongresszust *Uszky Bálint* elnök nyitotta meg, üdvözölte a kormány képviselőjét, mely üdvözlésre *Betegh Miklós* főispán válaszolt meleg szavakban. Az egyleti tárgysorsjáték ügyében megtámadott elnökség rehabilitálása után, bizalmat szavazott a kongresszus az elnökségnek. Majd a jegyzők helyzetének javítása tárgyában, a kongresszus által, a belügyminiszterhez felterjesztett memorandumra leérkezett válasz ismertetésekor, mely leirat a jegyzők helyzetének javítására pozitív ígéretet nem tartalmaz, elkeseredett vihar tört ki. *Dozsó Endre* cs. és kir. kamarás, alispán szólalt fel a vihar csillapulta után. Miután a hatalmas jegyzői kar-nak jogos követelését amugyis meg kell adnia a kormánynak, nyugalomra és türelemre inti a kongresszust. A választmány határozati javaslatát elfogadva, elhatározta a kongresszus, hogy Budapesten a jegyzői kar ügyeivel foglalkozó sajtóirodát állít fel. Kongresszus után 200 terítékű bankett volt a New York szállóban.

— **A miskolci XV. országos sörárpavásár.** A Borsodvármegyei Gazdasági Egyesület az OMGE. támogatásával f. hó 22-én tartotta meg Miskolcon a vármegyei ház nagytermében XV. országos sörárpavásárát. Eladásra bejelentetett 250 kocsirakomány árpa, amely mind elkelt. A kereskedők a vásárt igen nagy számban keresték fel és élénk érdeklődést tanúsítottak az áru iránt úgy, hogy négy-öt-ször akkora mennyiség is könnyen talált volna vevőt jó árak mellett. Az eladott 250 kocsirakomány sörárpa minősége a multesz-tendei mögött maradt, sőt akadt közte igen gyenge árpa is. Az árak 19—21 K közt váltakoztak és átlagban 19-90 K-t értek el. Bár a vásár a tervezet szerint délután is tartott volna, délben lezárult, mert nem volt már áru. A vásár rendezése mintaszerű volt és annak sima lefolyása érdekében *Vértessy Tivadar*, a Borsodvármegyei Gazdasági Egyesület titkára fejtett ki lelkes tevékenységet.

— **A király borárjegyzéke.** Ő felsége udvari gazdasági hivatala a hegyaljai szőlő-birtok eladásra kerülő borairól árjegyzéket adott ki. Az árjegyzék szerint a borok ára fél- illetőleg negyedliteres üvegekben a következő: tokaji peccsenyebor 2 korona, szomorodni 3, 4 és 5 korona, aszu 6 és 4, 10 és 5, majd 12 és 6 korona, essencia 16 és 8, 20 és 10, majd 50 és 25 korona, muskotály 30 és 15 korona. A borokat a megrendelők számlájára minden kárpótlás és követelés kizárásával küldik el. A legcsekélyebb megrendelés 12 palackból áll és több különféle fajú tokaji bort tartalmazhat.

— **Árpakereslet külföldön.** Zeckendorf Emil a m. kir. kereskedelmi muzeum müncheni levelezője, az idén is felette kedvezőnek jelzi a helyzetet árpakivitelünkre nézve. Felhívjuk ezen körülményre a gazdaközönség figyelmét. Akik eladó készletek felett rendelkeznek, mintázott ajánlataikkal forduljanak közvetlenül az említett levelezőhöz (München, Richard Wagner-Strasse 11.).

— **Szállítás a ménteleposztályok részére.** A ménteleposztályoknál az 1913. évben szükségelt bérleti szállítás útján biztosítandó szénának és szalmának mennyiségét, valamint az állomásonkénti alapárakat most küldötte a földmivélsügyi miniszter. A sepsiszentgyörgyi ménteleposztály részére 1800 mm. széna a 5 kor. és 1000 mm. szalma a 3 K, a dési ménteleposztály részére 1200 mm. széna a 5 kor. és 600 mm. szalma a 2 kor. 50 fill. alapárral lesz beszerzendő. Az ajánlott szénának és szalmának idej és saját termésűnek és leg-

alább is társzerű minőségűnek kell lennie. A társzerűnél jobb minőségű és tisztaságú terményért minőségi térítés nem fizettetik. A minta szerinti írásbeli ajánlatok a m. kir. földmivélsügyi miniszterium II/1. ügyosztályához (V., Országház-tér 11., III. em. 122. ajtószám) 1912. évi szeptember hó 15-én délelőtt 10 óráig, zárt borítékban nyújtandók be.

— **Az altruista bank kötvényeknek adómentessége.** A pénzügyminiszter rendeletet bocsátott ki, amelynek értelmében a Magyar Földhitelintézetek Országos Szövetsége által kibocsátandó 100, 500, 1000, 5000 és 10,000 koronás címletekben kibocsájtott 4 és fél százalékos kötvényekre és azok kamatszelve nyere a törvényes adómentességet biztosítja. Az 1897. évi XXXII. t.-c. értelmében ez az adómentesség attól az időponttól adható meg, amelyben a kötvényekre immár több mint három millió korona biztosítéki alapra van szükség, a pénzügyminiszter megadta az intézet kötvényeinek a törvényes adómentességet.

— **A nemzetközi tejpiacon** 1912. évi második negyedévi tejtermelés általános-ságban nagyobb volt az idén, mint a mult év hasonló negyedében. A tejárak a legtöbb helyen változatlanok maradtak; Olaszországban és Angliában nemi esés mutatkozott, de leginkább csak a fogyasztásra szánt tejnél. A negyed vége felé azonban már igen sok államban némileg emelkedett a tej ára. A sajt piac a legkedvezőbbben Amerikában alakult ki. Európában a sajtpiacot árhullámszerű jellemzi. A negyed első felében úgy a puha, mint a kemény sajt ára általánosan emelkedett, míg a negyed vége felé, majdnem valamennyi piacon áresés állott be. A vajpiac a negyed kezdetén, szokás szerint, gyenge volt, ami természetesen általános áresést vont maga után. Ezen áresést azonban csakhamar követte az összes piacokon az áremelkedés, amely még folyton tart.

Használjon szaggatás, sejtűzés, oldalnyílalás, hát- és derekfájdalmak ellen

Dr. **BOROVSKY**-féle kellemes szagú

BOROLINT.

Ára 80 fillér, próbaüveg 50 fillér. Mosakodásra, szépítő és legjobb fertőtlenítő

BOROLIN-SZAPPANT.

Ára darabonként 30 és 80 fillér. Nyálkaoldásra, köhögés és rekedtség ellen

BOROLIN-CUKORKÁT

Ára csomagonként 20 és 40 fillér

Kapható mindenütt. — Kapható mindenütt.

— **Pincemesteri tanfolyam.** A budafoki m. kir. pincemesteri tanfolyamon október 1-én kezdődő és 1913. évi december 31-ig terjedő tanévre a tanfolyam igazgatósága pályázatot hirdet. A tanfolyam célja: az okszerű borkezelésben elméletileg és főként gyakorlatilag rendszeresen és alaposan képzett egyének nevelése. A felvétel kellékei: 1. Két éves tanfolyamu hazai vincellériskolák valamelyikének elvégzéséről bizonyítvány. 2. Orvosi bizonyítvány egészséges testalkatról. 3. Községi erkölcsi bizonyítvány. 4. Ha a pályázó kiskorú, a szülők vagy gyám beleegyezése és kötelező nyilatkozata, hogy a tanuló az intézetet évközben nem fogja elhagyni. A tanfolyam tandíjmentes, a szegényebb sorsu folyamodók ösztöndíjat is kaphatnak. A megfelelően felszerelt kérvények legkésőbb augusztus 31-ig annak a vincellériskolának igazgatóságához nyújtandók be, amelytől az illető folyamodó végbizonyítványt nyert.

— **A németek a m. kir. pincemesteri tanfolyamról.** A Német Mezőgazdasági Egyesületnek Magyarországon tett tanulmányutjáról szóló „Ungarische Reisebilder“ című könyv, a budafoki m. kir. pincemesteri tanfolyamon tett látogatásnak benyomását a következőkben összegezi: Az iskola megtekintése és a csodálatos, sziklába vájt pincehelyiségeken való áthaladás után borkóstoló volt. Az állami bo-

rok legjavát nyújtották nekünk. A magyar borok kitűnően ízlettek. De most következik az érdekesebb része a jelentésnek. Ezt mondja a német egyesület: Németországban a magyar borokról azt tartják, hogy nem igen iható, azonban a legtöbb magyar asszabor talán sohasem érezte Magyarország napjának a melegét, mert a jó asszaborokat ott a helyszínén sokkal drágábban fizetik meg, mint ahogy azokat a német fogyasztó nálunk bevásárolja. A bortörvény ma Magyarországon oly szigorú, hogy a hamisítás szinte teljesen ki van zárva. A minisztérium minden lehetőt elkövet, hogy a kivitt fokozza és a borkereskedelem vétekeit jóvá tegye, amelyek hamisításaikkal a magyar borok jó hírét aláásták; azonban azt hisszük, hogy a németeknek az édesborok ára tulkeserű lesz.

— **Franciák bányavásárlása Erdélyben.** Egy francia pénzcsoport, mely Magyarországon több aranybányát szerzett meg és tart üzemben, ujabban az oláh-piáni ugynevezett Koronabánya megvételét is kitűzte céljául. A franciák itt újabb rendszerű kotrógépekkel akarnak aranymosást végezni és e célra esetleg felhasználnák a kissármási földgázt is, amelynek tervezett elvezetése a Koronabánya közelében történék. E pénzcsoport meghatalmazottja 1,800.000 koronát már ígért a bányáért.

— **Románia selyemtermelése.** A tavalyi 1911-iki esztendőben Romániában 1786 községben 34,651 ember foglalkozott selyemtenyésztéssel és 481,504 szederfa fölhasználásával 190,993 kilogramm gubót termelt. A romániában selyemtenyésztéssel foglalkozók száma, úgy látszik, fogy. Mig ugyanis ezek száma az 1905-ben számlált 33,017-ről 1907-ben 55,101-re emelkedett, azóta folyton csökken a tavalyi 34,651 személyre.

— **Kibővítik a Máv. gépgyárat.** A Magyar Államvasutak Gépgyára mezőgazdasági géposztálya kibővítés előtt áll. A központi igazgatóság nagyszabású modern műhelyeket és irodát létesít és a személyzet létszámát is tetemesen szaporítani fogja.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLÉLT
FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ:
TOKAJI LÁSZLÓ.
A LAP AZ ERD. GAZD. EGYLET TULAJDONA

— **A MAGYAR** —
JELZÁLOG HITELBANK
KOLOZSVÁRI KÉPVISELŐSÉGE
— (Jokai-u. 2. sz. I. emelet.) —
FÖLDBIRTOKRA
és a nagyobb városokban fekvő
H Á Z A K R A
15 évtől 65 évig terjedő törlesztéssel
LEGOLCSÓBB KÖLCSÖNÖKET nyújt.
A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET
bizalmi férfial adnak véleményét.
A KÉPVISELŐSÉG elfogad
TAKARÉK-BETÉTEKET
és előnyösen kamatoztat.
Telefonszám 27.
1001

ADRIAI

BIZTOSÍTÓ-TÁRSULAT

alapított 1838-ik évben.

Vagyonbiztonsági tőkéje 180 millió korona

Vezérigazgató: Rácz-almási Frigyesz Adolf, m. kir. udv. tanácsos,
Igazgatósnál elnök: Bárány Lajos, valós. belső titkos tanácsos

E társulat, amely 74 éves fennállása óta 650 millió koronát fizetett ki károk fejében, biztosít a legjutányosabb feltételek mellett:

tűz- és robbanási, betöréses lopás, baleseti valamint jégokozta károk ellen, továbbá: az emberek életére, halál, elérési valamint kiházasítási esetekre és magas kamatozása

életjáradékokra. 2091

Erdélyrészi vezérképviselőség Kolozsvárt:

Gróf Bethlen Pál Bács-Kulai Szekula Ákos
igazgató, választm. tag. vezérfelügyelő.

Kornstein Testvérek

nagyszalontai országos híri szőke man-galica tenyészetét az összes kanokkal és kocákkal átvettem és azt a legna-gyobb gonddal tovább fejleszttem.

Garantált, vészen átment erős, fejlett csontozatú

tenyészkánok és kocák

állandóan kaphatók:

Kornstein Ernő

fűzkuti gazdaságában, Vasutállomás:

Temesilléd,

levélcím: KORNSTEIN ERNŐ

Ujarad.

2788

Faiskolaterület 100 hold.

Erdészeti magvak és cse-meték, gyümölcsmagvak, vadoncok, sövénycseme-ték, gyümölcsfák, rózsák
és diszfenyők

őszi szállításra:

FARAGÓ BÉLA

csász. és kir. udvari szállító, Magyar Magpergető gyára, erdészeti csemete telepek, Zalaegerszeg.

Árajánlással és árjegyzékkel kívánatra szívesen szolgálók!

2786 II.

A KOLOZSVÁRI

TAKARÉKPÉNZTÁR és HITELBANK Részvénytársaság

alaptőkéje 2.000.000 korona teljesen befizetve. Tartaléktőkéje és egyéb alapjai 1.282.520 korona 33 fillér.

Irodák:

Kolozsvár, Mátyás király-tér 7. szám. (Saját házában.)

Üzleti órák reggel fél 9-től déli fél 2 óráig.

Áruraktári osztály a pályaudvar mellett Baross-tér 3. szám.

Zálogház: Király-u. 3. szám alatt.

Értékpapírokat vesz és elad, valamint ezek eladását közvetíti idegen számlára,

mindig a legelőnyösebb feltételek mellett. Utalványokat állít ki külföldi piacokra a nap árfolyamon. Árakra előlegel ad készpénzben, ha azok áruraktáraiba be vannak tárolva. Áruraktárát, kezelését és eladását elvállalja előnyös feltételek mellett, a Máv. kolozsvári állomása mellett levő áruraktárában és azokat szakszertien kezelte. Betéteket elfogad könyvecskére vagy folyószámlára előnyös feltételek mellett és azokat rendszerint felmondás nélkül fizeti vissza.

Jelzálogkölesönöket készpénzben

2004

Ház- és földbirtokra

10-00 évig terjedő időtartamra a legelőnyösebb kamat és tőketörlesztési hányad mellett.

Jelzálogkölesönöket konvertál igen előnyös feltételek mellett és minden ilyen ügyletet a lehető leggyorsabban bonyolít le.

Keresek megvételre

10 darab

hizlalni való mustra kocát.

Ugyanitt eladó 30 ezer

diszfenyő 70-80

cm. magas à 50 fill.

Elekes Árpád

intéző.

Harasztos, (Torda-Aranyosm.)

2781

Megvételre keresek fajtisza

kocsányos és kocsánytalan tölgy-makkot

bármily mennyiségben.

Szíves ajánlatokat „Dunántuli” jeligére

a kiadóhivatalba kérek.

2786 I.

A LEGNAGYOBB ÁLLAMI ÉS ELSŐ DIJAKKAL KITÜNTETVE

Bogyay Gyula tájkertésze

tájkertész és kertépítő

BUDAPEST

Telefon 25-33. Kerttechnikai iroda: Telefon 25-03

2278

VII., Gizella-ut 15.

(Lakás: Stefánia-ut 1. szám.)

Szőlőtelepítők

becses figyelmüket felhívom saját érdekükben, hogy terjedelmes telepemen a legjobb érmelléki bor- és csemege-legkiválóbb fajú szőlő-oltványok, amerikai és európai sima és gyökeres, a világhírű gyökeres és sima Delaware vesszők a legolcsóbb árban, a legdusabb választékban szavatosság mellett fajtisztán bocsátatnak eladásra, őszi és tavaszra való szükségletüket még most előjegyeztenni szíveskedjenek, mindezekről képes árjegyzéket, amely sok hasznos tudnivalót tartalmaz, ingyen és bérmentve küldöm meg. Címem:

Kágyi Szabó István

érmelléki szőlőbirtokos és oltványteleptulajdonos

Bihardiószeg.

2784

Eladó

többszörösen kitüntetett tehenészetemből 12 drb.

elsőrendű fajtisza berni tehén,

részben kisborjuval, részben vemhesen.

Hat darab fajtisza berni apaállat, 16-18 hónaposak.

Teljes tisztelettel: Kövesdi Boér Olivér,

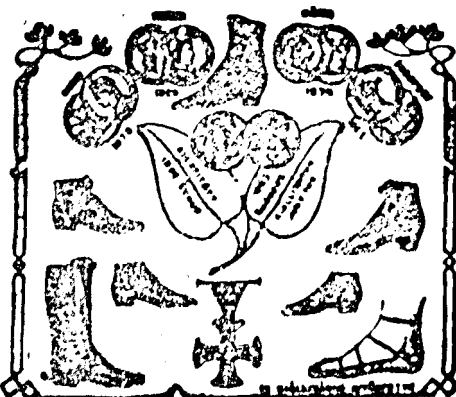
Hidvég (Háromszékmegye)

2782

MATUTSEK JÓZSEF

KOLOZSVÁRT, Szentegyház-utca 3.

Ajánlja általánosan elismert saját műhelyében készült FÉRFI ÉS NŐI CIPŐ RAKTÁRÁT.

Vidéki megrendelések mérték után de legbiztosabban egy hasznáit, a lábra találó cipő beküldésével a legjobb anyagból és divat szerint lehetőleg gyorsan teljesíttetnek.

2019

**Zsákot,
Zsineget,
ponyvát,** szőlőkötöző fonalat vásároljon a
30 év óta legmegbízhatóbbnak elismert
FISCHER-féle zsák- és ponyvagyárban Budapest,
Mágor-utca 31-33. A Fischer-féle szőlőkötözőfonál
jobb és olcsóbb, mint a raffia. — Pontos, szolid
kiszállítás. *Ponyvakötöző Intézet.* — Tessék ajánlatot kérni.

**Keresek egy ügyes fáradhatatlan
béresgazdát,**
aki egy nagyobb intenzív gazdaság
vezetésére alkalmas lenne.
Cím a kiadóhivatalban megtud-
ható. 2776

Földmives iskolát végzett,
10 évi gyakorlattal bíró, a gazdálkodás minden
ágában teljesen jártas, 33 éves, családós,
kiszolgált katona, beszél: magyarul, románul,
**Gazdatiszti, ispáni, vagy
számartói állást keres.**
Fizetés egyezség szerint.
Állását rövid idő alatt elfoglalhatja (2 hónap alatt).
Cím: a kiadóhivatalban. 2777

Szuperfoszfátot
és minden egyéb mü-
trágyaféléket ajánl a
Mütrágyát
**Értékesítő
Szövetkezet**
Budapest, V. kerület,
Fürdő-utca 8-ik szám.

A „Nagyszebeni Földhitelintézet”-től
10-50 éves lejáratu
olcsó ingatlan jelzálog-kölcsönöket, szerzek
konvertálok más intézeti terheket, rendbeszedem egy-
üttel az elhanyagolt telekkönyvi birtok és teherállapotot,
kat, gyors és költséget kiméző eljárással.
A „Nagyszebeni Földhitelintézet”-től
adó- és egyéb levonásmentes, óvadékképes, különösen
katonai óvadéku alkalmas, a főzsdéken is jegyzett 50
év alatt kisorsolandó
4 1/2 %-ot tisztán jövedelmező zálogleveleket.
A szelvények költségmentesen az intézetnél Nagysze-
benben és a „Kolozsvári Kereskedelm. Banknál” ki-
fizettetnek. 2018
A legmegbízhatóbban közvetitem:
magán- és bérházak, birtokok és bérletek, erdők, bá-
nyák és ezek termékeiük adás-vételi ügyleteit.
Telefon: 859. sz.
Erdélyi erdő-, faanyag- és bányaügynökség
GOMBOS BENŐ Kolozsvár, BRENCZ JÓZSEF-UT
13. SZÁM ALATT.
A „Nagyszebeni Földhitelintézet” kizárólagos ügynöksége

**Hatása
biztos!
Páratlan
a maga
nemében!**

Ajánlattal és pros-
pektussal szívesen
szolgálnak
egyedüli gyárosai:

Lutz Ede és Társa
festékgyárak 2767 IV.
BUDAPEST, VII., Örnagy-utca 4.

Értesítő.

Kereskedelmi szokvány szerint vásároltatnak:

A nagyszebeni katonai élelmezési raktár ré-
szére 2800 q. darabos szén.

A gyulafehérvári katonai élelmezési raktár
részére 600 q. préselt széna, 1500 q. préselt szalma
és 1200 q. darabos szén.

A kolozsvári katonai élelmezési raktár ré-
szére 600 q. darabos szén és 400 q. pirszén
(koks).

Egy koronás bélyeggel ellátott eladási aján-
latok folyó szeptember hó 10-ig, szalmára nézve
folyó szeptember 18-ig legkésőbb délelőtt 10 óráig
a nagyszebeni hadtest hadbiztossághoz benyuj-
tandók.

A közelebbi feltételek az előbb jelzett hiva-
taloknál levő teljes tartalmu értesítésekben és
ingyen kapható Szokványos füzetekben vannak
foglalva.

Nagyszeben, 1912. évi augusztus hó 24-én.

Cs. és k. 12. hadtest hadbiztossága.

„ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET”
könyvkiadó-vállalatában megjelent füzetek
jegyzéke és ára:

	K. f.		K. f.
1. Réti János. A trágyáról és a trágyakezelés- ről szükséges tudnivalók	—60	34. Dr. Péter Béla. A haltenyésztésről	—70
2. Gáspár József. A kaszálók és legelők ápolása	1—	35. Dr. Péter Béla. A vetőmag eltartásáról és a magtárban kárt tevő állatokról	—70
3. Virág Elek. A gazda, mint sertéshizláló	—70	36. Jakab László. »Utmutató házi állat-ink egészségének gondozására»	1-50
4. Tornay Béla. A borjúk fölneveléséről	—70	37. Dr. Rodiczky Jenő. Magyar olajnövények	—70
5. Herényi Gothárd Sándor. A takarmányrépa	—50	38. Cserhádi Sándor. A gyomok kártékony- sága és az ellenük való védekezés	—80
6. Hauer Géza. A fejűstehénről	—80	39. Papp Gergely. A szocializmusról	—50
7. Hensch Árpád. A szántás-vetésről	—70	40. Heigel Lipót. Az állami egyenes adók és a községi adópótlékokról	1—
8. Jakab László. Utmutató az állati betegsé- gek elleni védekezésben	—80	41. Heigel Lipót. A fogyasztási adókról, jövedékek és illetékekről	1—
9. Domokos Kálmán. Az építkező gazda	1—	42. Rázsó Imre. A legfontosabb szalmasz- takarmányok termesztése	—50
10. Ruisz Gyula. A kukorica műveléséről	—70	43. Ikfalvi Szőlőművelésről	1—
11. Dr. Péter Béla. A házi állatok fontosabb élősködei	1—	44. Ross Nándor. A tenyészkancaokról, kü- lönös tekintettel a meddőség okaira és azok elhárítására	—50
12. Ritter Gusztáv. A házi kert	1—	45. Hadvigy Albert. Tanácsadó fiatal gazdák számára	1—
13. Gáspár József. Baromfitenyésztés	—60	46. L'Huillier István. A káposztafélék ter- mesztése a szántóföldön	—50
14. Cserhádi Sándor. A csalamádé termesztése, bevermelése és etetése	—70	47. Dr. Bántaer Ferencz. A mezőgazd. szeszgyárak jövedelmezősége, berende- zése, üzemé, gyűnöléspálka-főzés	1—
15. Czajlik István. Csikónevelés	—70	48. Dr. Varga Kálmán. »Czékorrépa ter- mesztés»	1—
16. K. Vörös Sándor. A dohánytermesztésről	—70	49. Dr. Cséser Lajos. »Magyar komló ter- mesztés»	1—
17. Asványi Lajos. A vörös lóhár termesztéséről	—80	50. Cserhádi Sándor. »A gabonafélék ter- mesztése»	1—
18. Ritter Gusztáv. Gyümölcsértékesítés	—70	51. Dr. Péter Béla. »A gyógynövények ter- mesztése»	1-50
19. Herényi Gothárd Sándor. A nyers takarmá- nyok eltevése, különös tekintettel a zom- bolyai kazalra	—50	52. Dr. Barna Balázs. A kenyéradó növé- nyek fontosabb ellenségei és betegségei	1-50
20. K. Vörös Sándor. A gazdaságok berende- zéséről	—90	53. Dr. Barna Balázs. A gyümölcsfák fon- tosabb ellenségei és betegségei	2—
21. Marc Ferencz. A kosárfűz termelése	—80	54. Dr. Péter Béla. Rövid útmutatás a vad- don termő gyógynövények gyűjtésére	2—
22. Kovács Béla. Házi állataink takarmányozása	1-20	55. Jászberényi András és Szász Ferencz. Tejgyártás. Tejtermelés, tejkezelés. 20 képpel	2—
23. Grasselli Miklós. A len- és kender-termelésé- ről és az átállításáról	—50	56. Cséser Lajos dr. Utazás a faluból a közégbé	3—
24. L'Huillier István. Konyhakerti magvhk ter- melése	1—		
25. Réti János. A komló-termelésről (elfogyott)			
26. Gáspár József. A méhtenyésztésről	—60		
27. Dr. Péter Béla. A gabonafélék, a burgonya és a szőlő legfontosabb gombabetegségei	1—		
28. Nemes István. Talajjavítás lecsapolással	1—		
29. Réti János. A legjobb takarmányfűvekről	—70		
30. Nemes István. Az üntetés	1—		
31. Jakab László. Hasznos tudnivalók az állati szüléstet köréből	1-20		
32. Szűcs Mihály. A jégkár ellen való bizto- sítás és a károk becsülése	1—		
33. K. Vörös Sándor. Gazda számvitelo	—80		

Megrendelés és pénz:
az Erdélyi Gazdasági Egylet pénztára; „Takp. Hitelbank”,
Kolozsvár, Mátyás kir.-tér 7. sz. cím alatt küldendő.
A megrendelt füzetek bérmentve tételnek postára.
Utánvétellel nem küldünk füzeteket

GRAND PRIX PÁRISI VILÁGKIÁLLÍTÁS 1900.

KWIZDA FERENCZ JANOS az osztr. magy. cs. és kir., a román kir. és bolgár kir. udvaroknak állatgyógyászati cikkekben szállítója, szabadalomtulajdonos, kerületi gyógyszerész.

KORNEUBURG-ban (Bécs mellett). 2660. II.

KWIZDA-féle
korneuburgi marhatáppor

Diétikus szer lovak, szarvasmarhák és juhok számára.

Egész doboz ára 1 korona 40 fillér.
Fél doboz 70 fillér.

50 évnél régebben használják a legtöbb istállóban étvágytalanság és emésztetlenség esetén, továbbá a tej javítása és a tejelés fokozására teheneknél.

KWIZDA-féle sertés-por. Diétikus szer a hizlalás elősegítésére Kis doboz . . . . . 1 K 20 f. Nagy doboz . . . . . 2 K 40 f.	Erőtakarmány lovak és szarvasmarhák részére 1 db. a 5 é. adag 60 fill., ládikával a 50 é. adaggal 8 kor.	Szétosztató-kenőcs. Mirigy- és tügykenőcs. Egy tégely . . . . . 2 K.
Baromfi-por. Diétikus szer mint pótele a gyöngytyúk, kacsa, libák, hattyúk, fácánok stb. számára. Egy csomag ára 1 korona.	KWIZDA-féle Pok-tinktúra lovaknak. Egy üveg . . . . . 3 K.	Mosószippan háziállatoknak. Egy drb 80 fill.
	Var-kenőcs lovak és szarvasmarhák számára. 2 K.	Nyeregszippan a nyereg és szerszám tisztítására. Egy doboz . . . . . 2 K.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve és napenkénti postai szűküldés a főraktár által: Kwizda Ferencz József cs. és kir. udvari száll., kerületi gyógyszerész, Korneuburg, Wien mellett.

2681 I.

Gépek és formák
cementárak előállítására,
cementfalazótéglagyártógépek,
Cementfedőcserepgyártógépek,
betonürtőmbgyártógépek,

FORMÁK

csatornázási-, vízvezeték- és alagsóvek,
betoncölöpök, lépcsőfokok, határvégek
stb. gyártására,

közuzók, hengerművek,
betonkeverők, padlólapsajtók.

Dr. Gaspary & Co. gépgyára
Markranstädt, Leipzig mellett.

Kérjük gyárunkat meglátogatni.
443. számú brosúra ingyen.

Gazdák Biztosító Szövetkezete
Alakult 1900-ban. Alakult 1900-ban.
Budapest, VIII., Baross-utca 10. sz.

Biztosítási alap:

	Korona.
Alapítványok kormány hozzájárulásával	2,448,780.-
Tartalékok	2,819,595,23
Összesen:	5,268,376,23
1901 évi feloszlás	30,349.-
1902 >	59,782,25
1903 >	109,331,73
1904 >	72,438,23
1905 >	61,730,60
1906 >	39,245,65
1907 >	41,877,32
1908 >	81,085,76
1909 >	106,589,64
1910 >	120,164,38
1911 >	148,378,16

Biztosításokat elfogad tűz és jégkár ellen, ugyancsak az ember életére, különféle módokat szerint. Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül, vagy a képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

A Gazdák Biztosító Szövetkezete társintézménye a
GONDVISELÉS Országos Központi Segélyező Társulat
ulján 100 koronától 1000 koronáig terjedő temetési segélybiztosítások, valamint havi befizetések ellenében 1000 koronáig terjedhető, leánykiképzési (önállósítási) segélybiztosítások eszközöltek. Legelőnyösebb népbiztosítás. E társulat kebelében minden községben önálló helyi csoportok szervezhetők jótékony célú működésel. Tájékoztatót készséggel küld bárkinek is a Társulat igazgatósága, Budapest, IX. Erkel-utca 20. sz. 2005

Őszi trágyázás!

Óvakodjunk a hamisításoktól! Óvakogjunk a hamisításoktól!

2745. Valódi Stern-Marké védjegyű.

Thomassalak a legjobb és legolcsóbb foszfortorsavas műtrágya!

Csak akkor valódi ha ilyen zsákban van és eredeti ölmáz van rajta!

Hamisítástól szigorúan óvakodjunk! Minden zsák tartalomjegyzéssel van ellátva!

Kalmár Vilmos a Thomaspöphalfebriken BERLIN, vezérképviselője
Budapest, VI., Andrássy-ut 49. Különösen a jelenlegi rendkívül olcsó árakra figyelmeztetjük a vásárlókat!

Eladó kanok.

Dr. gróf Teleki Domokos úr óméltósága gernyeszegi tenyészetében

eladó 13 drb 1½ éves

fehérszőrű mangalica-kan, ára darabonként 100 korona.

Megkeresések alulirothoz intézendők Gernyeszeg postára.

Pálffy Dezső,
intéző.

2778

Elsőrendű BENZINLOKOMOBILOK

szolid és erős kivitelben

Warchalowski J. motorgyár magyarországi fiókja

Budapest,
VI., Váci-körút 37. szám.

Gyár:
Wien III., Paulusgasse 3.

Legrégibb speciális motorgyár. 3000 motorunk üzemben.
Kedvező fizetési feltételek. — Költségvetés és mérnöki látogatás díjmentesen.
Fekvő- és állóhengerű benzinmotorok, magasnyomású nyersolajmotorok.

2685